

МИНИСТЕРСТВО НАРОДНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

УЗБЕКСКИЙ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ

ПЕДАГОГИЧЕСКИХ НАУК ИМЕНИ Т.Н.КАРЫ-НИЯЗИ

**ГАРМОНИЧНО РАЗВИТОЕ ПОКОЛЕНИЕ –
УСЛОВИЕ СТАБИЛЬНОГО РАЗВИТИЯ
В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН**

Сборник научно-методических статей

Под общей редакцией доктора педагогических наук,

профессора Р.Х.Джураева

Ташкент – 2014

ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ ИЛМИЙ-УСЛУБЎЙ ВА ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИШЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ АСОСЛАРИ

Н.Ж.Исакулова, п.ф.д., Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти педагогика ва психология кафедраси доценті в.б.

Вазирликнинг 2004 йил 9 апрелдаги 105-сонли буйруғига 1-иловасида берилган ОТМ профессор-ўқитувчилари томонидан бажариладиган ўқув, илмий-услубий, илмий-тадқиқот ва тарбиявий ишлар ҳажмини белгилловчи “ВАҚТ МЕЪЁРЛАРИ” нинг Янги таҳририда илмий-услубий, илмий-тадқиқот ишларига изоҳланган. ОТМ кафедра профессор-ўқитувчиларининг умумий юкласининг минимал ҳажми қуйидаги 1-жадвалда берилган:

1-жадвал

ОТМ кафедра профессор-ўқитувчиларининг умумий юкласининг минимал ҳажми (умумий 1540 соат ҳисобида)

Юклама-лар турлари	Кафедра муdiri	Профес-сор	Доцент	Катта ўқитувчи	Ўқитув-чи (ассис-тент)
Ўқув ишлар	40% (616)	45% (693)	50% (770)	55% (847)	60% (924)
Илмий-услубий ишлар	25% (385)	25% (385)	20% (308)	10% (154)	5% (77)
Илмий-тадқиқот ишлар	20% (308)	20% (308)	20% (308)	15% (231)	15% (231)
Ташкилий методик ишлар	10% (154)	5% (77)	5% (77)	5% (77)	5% (77)
Маънавий-маърифий ишлар	5% (77)	5% (77)	5% (77)	15% (231)	15% (231)
Жами:	100% 1540 соат	100% 1540 соат	100% 1540 соат	100% 1540 соат	100% 1540 соат

Яъни, илмий-услубий ва илмий-тадқиқот ишлари қуйидаги 2-жадвалда ўз ифодасини топади:

2-жадвал

Илмий-услубий ва илмий-тадқиқот ишлари

Бакалаврият ва магистратура босқичларида маъруза ўқиш, лаборатория ишлари, амалий ва семинар машғулотларига тайёрларлик кўриш.	Илмий кенгаш тасдиқлаган илмий текшириш ишларини бажариш.
Янги маърузалар матнини, масалалар ва машқлар тўпламини ҳамда лаборатория ишлари бўйича практик ум тайёрлаш.	Илмий мақолалар, докладлар ёзиш ва уларни чоп этишга тайёрлаш.
Вазирликнинг грифи билан дарслик ва ўқув қўлланмалар ёзиш ва нашрга тайёрлаш.	Талабаларнинг илмий-тадқиқот ишига раҳбарлик қилиш.
Янги лаборатория ишларни қўйиш ва ҳаракатдагиларни янгилаш.	Дарслик ва ўқув қўлланмаларни илмий тақриздан ўтказиш.
Талабаларни билимларини баҳолаш учун янги назорат ишлари вариантини ишлаб чиқиш.	Дарслик, ўқув қўлланма, монография, илмий мақолалар, диссертация, автореферат ва илмий ишларни тақриз қилиш.
Интерактив ўқув дарслири учун услубий қўлланмалар ишлаб чиқиш ва тадқиқ қилиш.	Докторлик ва номзодлик диссертацияларни тайёрлаш.
Янги фанлар бўйича намунавий ўқув дастурларини ишлаб чиқиш.	
Ишчи ўқув дастурларини ишлаб чиқиш.	
Электрон дарсликлар (мультимедиа) ишлаб чиқишда иштирок этиш.	
Ўқув жараёнида инфорацион ахборот технологияларни жалб қилиш бўйича компьютер дастурларини тузиш.	
Талабаларни фан олимпиадалари ва илмий конференцияларга тайёрлаш.	
Иқтидорли талабалар учун назорат ишлари ва уй вазифалари учун материаллар тайёрлаш.	
Маърузалар магни, масалалар ва машқлар тўплами, лаборатория практик ум ва бошқа ўқув методик материалларга тақриз бериш.	

дан тасдиқланган бўлса, шахсий иш режада Вазирликнинг апрелдаги 105-сонли буйруғига 1-иловасида берилган ОИМ тўғрисидаги қарорнинг 1-қисмида белгиланган ўқув, илмий-ўқув, илмий-таълимий ишлар ҳажмини белгилөөчи "ВАКТ"нинг Янги таҳририда кўрсатилган 6 банддаги докторликда и тайёрлашга 250 соатгача ёзилиши мумкин.

рейтингларини ошириш мақсадида "ВАКТ МЕЪЁР-нинг таҳририда берилган илмий-тадқиқот ишларининг 2-й мақолалар, докладлар ёзиш ва уларни чоп этишга тайёрлаш алга ошириш учун кафедра лавозимларга бириктириш.

қаро илмий журналларда ҳар 2 ўқув йилида ҳамда ОАК журналларда ҳар ўқув йилида нашр этилиши белгилан. зимларида нашр ишларини қуйидаги 4-жадвалда асосида ни тавсия қиламиз:

4-жадвал

Илмий-тадқиқот ишлар

Конференция	Халқаро илмий журнал	ОАК журнал	Мақола-лар тўплами	Институт аъжумани	Жа ми
Хар ўқув йилида	1	2012-2013	2	1	1
	1	2013-2014	3	1	1
	1	2013-2014	2	2	1
	1	2014-2015	1	2	1
	1	2014-2015	1	2	1
5		9	8	5	32

он Республикаси Президентининг 2012 йил 24 июлдаги ПФ-рмонида белгиланган "Фан доктори илмий даражасини олиш-тўғри диссертацияни ҳимоя қилишни назарда тутувчи олий кейинги таълимнинг бир босқичи тизимини жорий қилиш бабли вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида илмий-

тадиқот ишларининг самарадорлигини ошириш мақсадида қуйдаги тақлифларни берамиз:

1. Вазирликнинг 2004 йил 9 апрелдаги 105-сонли буйруғига 1-илловасида берилган ОТМ профессор-ўқитувчилари томонидан бажариладиган ўқув, илмий-услубий, илмий-тадқиқот ва тарбиявий ишлар ҳажминини белгилловчи “БАҚТ МЕЪЁРЛАРИ”нинг Янги таҳририда берилган ўқув ишларининг 14 бандига (магистратурага, аспирантурага кириш ва номзодлик синовларини қабул қилиш), илмий-тадқиқот ишларининг 6-бандига (докторлик ва номзодлик диссертацияларни тайёрлаш) ҳамда ОТМ кафедра профессор-ўқитувчиларининг умумий тоқламасининг минимал ҳажми (умумий 1540 соат ҳисобидан) илмий-тадқиқот ишларига 15-20% дан 25-30% га ўзгартиришлар киритиш.

1. Докторлик диссертация ишларини бажариш программаларини ишлаб чиқиш.

2. Маданият ва санъат соҳасида илмий лабораторияларни ташкил қилиш.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги ОАК Раёсатининг 2010 йил 25 февралдаги 162/7-сонли қарори иловасида илмий-педагогик диссертацион тадқиқот натижаларини апробациядан ўтказиш, тажриба-синов майдонларида сынаб кўриш ва баҳолаш тартиби баён қилинган.

Мазкур тартибда умумий қондалар, тажриба-синов ишлари асосий тушунчалари, мақсад ва вазифалари, педагогик тажриба-синов ишларини ташкиллаштириш, мувофиқлаштириш ва баҳолаш, тажриба-синов ишларини ташкиллаштиришга қўйиладиган илмий-методик талаблар, босқичлари, натижаларини баҳолаш ҳамда апробациядан ўтказиш ва расмийлаштириш вазифаларини текшириш учун тажриба-синов ишларини амалиётдаги татбиқини баҳолаш илмий тақиқот марказларини ташкил қилиш.

ФАРЗАНД ТАРБИЯСИ БИЛАН БОҒЛИҚ АНЪАНАЛАР

С.Йўлдошева, Ўзбекистон Давлат санъат ва маданият институтини профессори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мурабийси

Доно халқимиз қадриятлари орасида янги авлоднинг она қорнида пайдо бўлиши, дунёга келиши ва камолатга эришуви билан боғлиқлари бағоят ибратлидир. Бу ҳақда қанчадан-қанча ақидалар, ҳикоятлар, афсоналар, ривоятлар, ҳикматлар яратилган, ҳаётинг воқеалар ёзиб қолдирилган.

Улар асосида халқимизнинг умумтаълим тарбияси, донишмандчилиги, ахлоқ-юдуоби жамулжам бўлган педагогик қарашлари – маънавий, ахлоқий ҳамда руҳий тарбияси анъаналари ётади.

Даставвал, халқ қадриятлари фарзандни она қорнида ҳомила белгиси нишона бера бошлагандаёқ асраб-авайлаш, сақлаш ва уни меъёрида ривожлантиришга алоҳида эътибор беришдан бошланади. Яна ҳам аниқроғи, куёв-келинининг бирлашиб, қовушишидан бошланиб мунтазам давом этади.

Ривоят қилишларича, Ибн Сино қишлоқда яшаб табиблик қилар экан.

Шу қишлоқлик бир йигит ва қиз турмуш қуриб, яхши ҳаёт кечира бошлабди. Орадан тўққиз ойу тўққиз кун ўтиб келин-куёв фарзанд кўришибди. Ёш ота-она чақалоқнинг келажаги хусусида бир-бирларига маслаҳат солишибди. “Боламизни қандай тарбия қиламиз? Уни шундай тарбия қилайликки, қатга бўлганда эл-юртга фойдаси тегадиган чин инсон бўлсин”, – дебди эр. Хотини: “Тўғри айтасиз, мен шунини ўйлаб турган эдим. Яхшиси, ҳаким Ибн Синодан сўраб келайлик”, – деб тақлиф қилибди. Эр-хотин болани кўтариб, Абу Али ибн Сино ҳузурига боришибди.

Кичик тор бир кул бада яшаса-да, донги келган улуг ҳаким эр-хотинни самимий қутиб олиб, нима иш билан келганликларини сўрабди:

– Боламизни қандай тарбиялаш ҳақида маслаҳат берсангиз. Токи камолга етганда халқига фойда келтирадиган, эътиборли киши бўлсин, – дебди эр.

– Қачон тугилди? – деб сўрабди Ибн Сино.